

STAKEHOLDERS BLIJVEN INTEGRAAL PLAN STEUNEN

Toekomst Afsluitdijk, op weg naar een voorkeursbeslissing **Gezamenlijk advies van de stakeholders (zie bijlage)**

Inleiding

Samen met de bestuurders zijn de vertegenwoordigers van de belangen- en bewonersorganisaties op weg naar de voorkeursbeslissing over de Toekomst van de Afsluitdijk (najaar 2009 – najaar 2010). De stakeholders hebben altijd een belangrijke adviserende rol gespeeld in dit proces. Eerst rond de vier marktvisies en de twee overheidsreferenties, het afweegkader, de passende beoordeling, maar ook over de te nemen stappen (17 november 2009).

Thema's bij de afweging zijn uitgebreid aan de orde geweest (2 februari 2010). Vervolgens is gebleken dat het draagvlak voor één van de marktvisies of overheidsreferenties als geheel er niet in zat (20 mei 2010). Toch is het belangrijk dat de stakeholders komen tot een breed gedragen advies aan de bestuurders.

Op de laatste bijeenkomst (23 september 2010) hebben de stakeholders gediscussieerd over dit gezamenlijke advies en over welke veiligheidsconcepten en componenten het meest kansrijk zijn.

Met de resultaten van deze laatste bijeenkomst is door het projectteam van Toekomst Afsluitdijk een conceptadvies opgesteld, dat aan alle stakeholders is toegestuurd. De reacties - uit twee rondes - zijn, in samenwerking met een aantal betrokken meeschrijvers (stakeholders), verwerkt in dit advies¹.

Integraal plan

Uit nader onderzoek is gebleken dat geen enkele marktvisie in zijn totaliteit haalbaar is, maar dat er wel kansrijke veiligheidsconcepten en componenten te benoemen zijn.

De stakeholders erkennen dit, maar geven tegelijkertijd aan dat de oorspronkelijke ambitie om de Afsluitdijk integraal en innovatief aan te pakken wat de stakeholders betreft nog recht overeind staat. Dit betekent dat.:

- We niet alleen veiligheid moeten aanpakken, maar veiligheid met andere ambities combineren,
- er samenhang moet zijn tussen het veiligheidsconcept en de componenten en tussen de componenten onderling
- innovatie belangrijk is
- er aandacht moet zijn voor de schaal van de componenten
- er tijd nodig is om onderdelen gefaseerd uit te werken en er aandacht moet zijn voor de ruimtelijke inpassing, met respect voor de aanwezige cultuurhistorische waarden,
- we met ontwikkelingen moeten aansluiten bij locaties waar al wat is zoals Den Oever, Kornwerderzand en Breezanddijk

Veiligheidsconcepten

De stakeholders geven de volgende voorkeursvolgorde aan:

- 1) stormschild (voordelen: deze oplossing houdt de dijk grotendeels intact, maar komt wel tegemoet aan de ambitie om iets nieuws te maken; biedt bovendien meerwaarde voor fietsers/wandelaars: zicht op de Waddenzee)
- 2) golfoverslag bestendige dijk in groene uitvoering, d.w.z. met aandacht voor de huidige natuurlijke en visuele kwaliteiten van de dijk (voordeel: deze oplossing is relatief goedkoop en houdt de dijk intact). Waarbij wordt opgemerkt dat er bij de stakeholders onduidelijkheid is

over de frequentie van golfoverslag van zout water over de Afsluitdijk en om welke hoeveelheden water het gaat.

3) verhoogde dijk (hiervoor is weinig animo: heeft geen ambitie)

4) zandnok (hiervoor is minder animo, nu de oorspronkelijk daarmee gecombineerde kwelders te grootschalig en kunstmatig blijken²). Waarbij wordt opgemerkt dat het niet duidelijk is welke gevolgen een zandnok kan hebben t.a.v. zandverplaatsingen (bijvoorbeeld naar haveningangen)

Bij de veiligheidsverbetering moet er voldoende aandacht zijn voor de diverse monumenten op de dijk (bijvoorbeeld het beschermde dorpsgezicht van Kornwerderzand en het Kazemattenmuseum als rijksmonument).

Componenten

De stakeholders adviseren de bestuurders om de componenten te blijven koppelen aan de algehele renovatie van de Afsluitdijk.

Deze componenten zijn:

- Proeftuin duurzame energie³:

mits:

- * zoveel mogelijk gekoppeld aan locaties waar al wat is (Den Oever, Breezanddijk, Kornwerderzand),

- * locatie nader bepalen, daarbij rekening houden met lokale en regionale belangen van bewoners, bedrijfsleven en gebruikers,

- * logisch om dit te combineren met een duurzaamheidscentrum.

- Duurzaamheidscentrum,

mits:

- * zorg dat verschillende initiatieven (Harlingen, Den Oever, WSC) elkaar versterken,

- * gekoppeld aan locaties waar al wat is (Den Oever, Breezanddijk, Kornwerderzand)

- * locatie nader bepalen, daarbij rekening houden met lokale en regionale belangen van bewoners, bedrijfsleven en gebruikers,

- * logisch om te combineren met andere componenten; vooral met pilots duurzame energie, maar ook: (nieuwe) natuur, zilte teelt, recreatie.

- Ontwikkeling zilte teelt

mits:

- * niet te grootschalig

- * logisch om te combineren met brak tussenmeer en duurzame energie en een duurzaamheidscentrum.

- Recreatie ontwikkeling,

mits:

- * kleinschalige voorzieningen

- * goed ingepast en gezondeerd

- * gekoppeld aan locaties waar al wat is (Den Oever, Breezanddijk, Kornwerderzand) en goed toegankelijk

- * logisch om te combineren met een duurzaamheidscentrum,

- * overleg plaatsvindt met lokale en regionale belangenorganisaties van het bedrijfsleven (zoals ondernemersverenigingen, RECRON etc.)

- Naviduct in combinatie met. nieuwbouw schutsluizen,
    - * indien mogelijk bij beide doorgangen (Kornwerderzand én Den Oever)

  - Brakwaterzone als overgangsgebied tussen zout en zoet⁴
mits:
    - * aan de IJsselmeerkant de brakwaterzone goed afgescheiden is van het zoete water
    - * er ook gekeken wordt naar de mogelijkheden van een brakwaterzone aan de Waddenkant of een combinatie binnen die twee gebieden,
    - * garanties voor wat betreft de zoetwatervoorraad worden afgegeven aan de drinkwaterbedrijven, industrie en landbouw,
    - * het aantrekkelijk is voor recreatie (o.a. watersport/sportvisserij, toegankelijkheid van de haven van Breezanddijk).
- De grootte, de inpassing, vormgeving en de fasering moeten verder worden uitgewerkt. Belangrijk is dat bestuurders de intentie tot verdere verkenning van een brakwaterzone onderschrijven.

Aansluiting bij vasteland

Er wordt meer structurele aandacht gevraagd voor de aansluiting van de Afsluitdijk aan de gebieden in het aangrenzende Friesland en Noord-Holland.

Datum: 2 november 2010

---

¹ Stichting Afsluitdijk is geen voorstander van een integraal plan voor de Afsluitdijk en sluit zich niet aan bij een gezamenlijke mening van de stakeholders.

² Het inzetten van natuurlijke processen in de veiligheidsopgave blijft een interessant gegeven voor de stakeholders. Daarom wil men graag de mogelijkheid openhouden om in het Waddengebied te experimenteren met de ontwikkeling van kwelders en andere golfdependende natuurlijke processen, zoals mossel- en oesterbanken, mede in combinatie met een goede overgang van zoet naar zout.

³ De opstelling van windturbines wordt meegenomen in de zoekopdracht van het ministerie van VROM voor duurzame energie op het land en valt buiten de verkenning Toekomst Afsluitdijk. Met proeftuin duurzame energie wordt het testen van andere vormen van duurzame energie opwekking bedoeld.

⁴ De componenten brakwaterzone en zilte teelt worden niet gesteund door LTO, omdat voor de landbouw het in stand houden en mogelijk vergroten van de zoetwatervoorraad in het IJsselmeer van groot belang is.